

Vulkanen

Bijna iedereen kent wel de plaatjes of filmpjes van heftige vulkaanuitbarstingen. Het ziet er vaak erg mooi en heftig uit, maar vaak is het resultaat niet zo leuk.

Uitbarsten

Je zou de aardbol kunnen zien als een appel. Het klokhuis is de gloeiend hete kern, het vruchtvlees is de dikke, stenen mantel, en de schil is de korst waarop wij leven. De korst is heel dun, de mantel dik. De korst rust op het harde gesteente van de buitenmantel. Daaronder is het zo heet dat het steen er op sommige plekken vloeibaar is. Die roodgloeiende, kokende massa wordt magma genoemd. Er wordt enorm veel druk op uitgeoefend. Op sommige plaatsen ontsnapt het kolkende magma naar de oppervlakte. Daar zijn vulkanen. Magma wordt lava genoemd zodra het naar buiten komt.

Platen

Vulkanen ontstaan door breuken in de aardkorst, waardoor de losse delen, die ze platen noemen, kunnen bewegen. Wanneer de platen botsen of uit elkaar getrokken worden, ontsnapt het magma uit het binnenste van de aarde op de plaats van de breuk.

As & Stenen

Bij een vulkaanuitbarsting kunnen stenen en as de lucht in geslingerd worden en kan lava langs de hellingen naar beneden stromen. Aswolken bedekken vaak de lucht en daarom is de zon vaak niet meer te zien. Wanneer de as weer op de grond valt kan het hele steden begraven. Als het dan gaat regenen ontstaan er modderstromen, die weer verder de helling afstromen.

Slapen

Uit sommige actieve vulkanen komt lange tijd geen magma, maar andere barsten alleen nu en dan uit. Als ze actief zijn maar niet uitbarsten, worden ze slapende vulkanen genoemd.

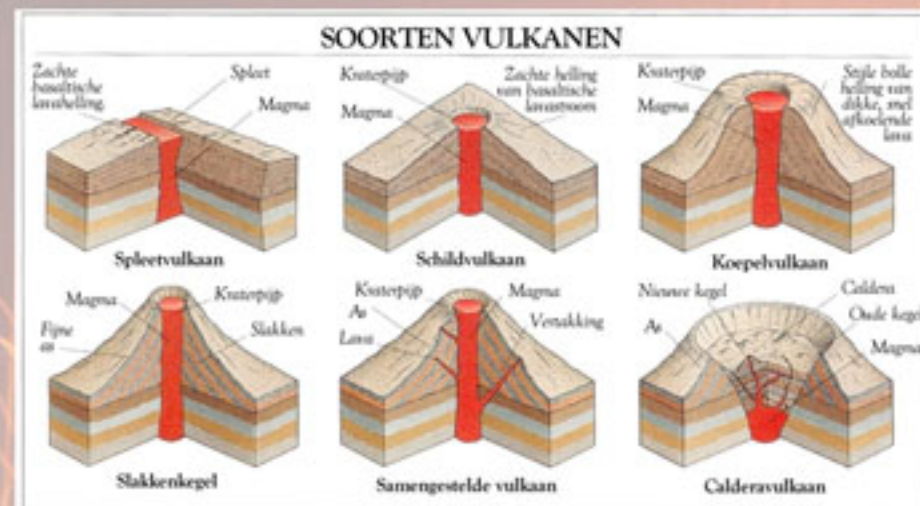

>magma

Wonen bij een vulkaan?

Vaak zie je dat er bij vulkanen veel mensen wonen. Je zou denken dat het erg gevaarlijk is. Dat is het natuurlijk ook wel als de vulkaan uitbarst, maar tegenwoordig kunnen wetenschappers van te voren al vaak zeggen wanneer een vulkaan gaat uitbarsten. Dan kunnen de mensen op tijd op de vlucht slaan. Die mensen wonen daar omdat de grond erg vruchtbaar is en ze dus veel dingen kunnen verbouwen.

Heftig!

Vulkaanuitbarstingen kunnen grote rampen veroorzaken, zoals in 1883 bij de Krakatau (Indonesië). Door een enorme uitbarsting werd het eiland waar de vulkaan op staat, bijna volledig van de aardbodem geveegd. As werd tot 80 kilometer hoog de lucht in geblazen. De zon werd verduisterd en in een groot gebied was het 2,5 dag donker. Er ontstond een tsunami, een vloedgolf van 36 meter hoog, waardoor wel 30.000 mensen verdronken! De golf ging een paar keer rond de aarde. De knal van de uitbarsting werd zelfs in Australië gehoord, meer dan 3.000 kilometer verderop.

Pompeii

In Italië ligt de stad Pompeii. Deze stad is in 79 na Chr. bedolven onder het as van de vulkaan de Vesuvius.

Dood?

Een vulkaan kan dus slapen, maar een vulkaan kan ook dood zijn. Vulkanen die in onze geschiedenis nog nooit zijn uitgebarsten, worden dode vulkanen genoemd. Dat betekent dat verwacht wordt dat ze nooit meer uitbarsten.

5 Vragen

1. Wat is magma en hoe heet het als het uit de vulkaan komt?
2. Wat is een slapende vulkaan?
3. Noem 2 soorten vulkanen.
4. Wat is een dode vulkaan?
5. Waarom wonen mensen bij een vulkaan?

Plusopdracht

Zoek uit wat er precies in Pompeii gebeurde. Schrijf er een krantenartikel over.